Κυριακή Β’ Λουκά: Η τέλεια αγάπη (Αγ. Νικόλαος Βελιμίροβιτς)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 27 Σεπτεμβρίου, 2013

(Λουκ. στ’ 31-36)

Όταν οι άνθρωποι έχουν παντοτινή επίγνωση της φιλανθρωπίας του Θεού προς αυτούς, θα είναι φιλάνθρωποι κι ο ένας προς τον άλλον. Δεν υπάρχει τίποτ’ άλλο που να κάνει τους ανθρώπους άσπλαχνους προς τους άλλους, όσο η πεποίθηση πως κανένας δε θέλει να δώσει και στους ίδιους. **Κανένας; Και πού είναι ο Θεός τότε; Δε μας αποζημιώνει κάθε μέρα και κάθε νύχτα ο Θεός με την ευσπλαχνία Του, σε αντίθεση μ’ εμάς που είμαστε άσπλαχνοι;** Δεν είναι πιο σπουδαίο για μας να μας ευεργετήσει ο Βασιλιάς στην αυλή Του με την ευσπλαχνία Του, αντί να μας ευεργετούν οι δούλοι Του; Τί μας ωφελεί αν μας ευεργετούν όλοι οι δούλοι Του, αλλά ο Βασιλιάς είναι συγκρατημένος απέναντι μας;

Οι άνθρωποι γίνονται ανελεήμονες όταν περιμένουν από τους άλλους να τους ελεήσουν, ενώ οι άλλοι περιμένουν το ίδιο απ’ αυτούς. Σ’ αυτήν την **αμοιβαία αναμονή**, στο να περιμένει δηλαδή ο ένας από τον άλλον να τον ελεήσει, όλοι οι άνθρωποι, σαν ένας γενικός κανόνας, γίνονται άσπλαχνοι κι ανελεήμονες. **Η ελεημοσύνη όμως δεν είναι παθητική αρετή, αλλά ενεργητική**. Πώς θα γνώριζαν οι άνθρωποι τη φιλανθρωπία, αν ο Θεός δεν την είχε πρώτος ασκήσει σ’ αυτούς; Η φιλανθρωπία του Θεού απαιτεί τη φιλανθρωπία των ανθρώπων. Αν ο Θεός δεν είχε πρώτος δείξει τη φιλανθρωπία Του, ο κόσμος δε θα ήξερε τι ήταν.

Εκείνος που κατανοεί πως **η φιλανθρωπία είναι ενεργητική αρετή** κι όχι παθητική, κι αρχίσει να την εφαρμόζει μ’ αυτόν τον τρόπο, σύντομα θα διαπιστώσει πως ο ουρανός κι η γη αποκαλύπτονται μπροστά του με νέα χρώματα. Σύντομα θα κατανοήσει τόσο του Θεού τη φιλανθρωπία όσο και του ανθρώπου.

Η φιλανθρωπία είναι όπως η θραύση πέτρας με πέτρα, που πάντα παράγει σπινθήρα.
Αυτός που παράγει το σπινθήρα αυτόν κι ο άλλος που τον δέχεται, νιώθουν κι οι δυο

τους την παρουσία του Θεού. Τη στιγμή εκείνη νιώθουν το χέρι του Θεού να θωπεύει τις καρδιές τους. Γι' αυτό είπε ο Κύριος: «*Μακάριοι οι ελεήμονες, ότι αυτοί ελεηθήσονται*» (Ματθ. ε' 7).

Η ευσπλαχνία είναι ανώτερη από τη συμπόνια, που οι ινδουιστές θεωρούν ως τη μεγαλύτερη αρετή. Ο άνθρωπος μπορεί να νιώσει συμπόνια για έναν επαίτη, αλλά και να τον προσπεράσει. Ο φιλάνθρωπος όμως θα νιώσει συμπάθεια για τον επαίτη και **θα τον βοηθήσει**. Το να δείξεις φιλανθρωπία στον επαίτη δεν είναι ούτε το πιο δύσκολο ούτε το ανώτερο πράγμα στο Νόμο του Χριστού. **Μεγάλο πράγμα είναι να δείξεις αγάπη στους εχθρούς σου. Η ελεημοσύνη είναι ανώτερη από τη συχώρεση των προσβολών**. **Η συχώρεση των προσβολών είναι το πρώτο μισό του δρόμου προς το Θεό. Η τέλεση έργων αγάπης είναι το δεύτερο μισό**.

Είναι απαραίτητο να το πούμε πως **η αγάπη είναι ανώτερη από την κοσμική δικαιοσύνη**; Αν δεν υπήρχε η αγάπη, όλοι οι άνθρωποι θα ήταν θύματα της κοσμικής νομικής δικαιοσύνης. Χωρίς αγάπη ο νόμος δεν μπορεί να περιφρουρήσει αυτό που ήδη υπάρχει. Η αγάπη όμως δημιουργεί καινούργια και μεγάλα έργα στον κόσμο. **Ολόκληρο τον κόσμο τον δημιούργησε η αγάπη**. Γι' αυτό και **είναι καλλίτερο στους ανθρώπους ν' ασκούνται από τη παιδική τους ηλικία στη γνώση της γλυκύτητας που προσφέρει η αγάπη κι η φιλανθρωπία, παρά να μάθουν τη σκληρότητα του νόμου**. **Το νόμο τον μαθαίνει κανείς οποτεδήποτε**. **Όταν όμως η καρδιά σκληρυνθεί, είναι δύσκολο να ξαναγυρίσει και να γίνει σπλαχνική**. **Όταν οι άνθρωποι είναι ελεήμονες δε θ' αμαρτήσουν ενάντια στο νόμο. Όταν όμως τηρούν το νόμο αλλά τους λείπει η φιλανθρωπία, διακινδυνεύουν να χάσουν το στεφάνι της δόξας που υποσχέθηκε ο Κύριος στους φιλάνθρωπους.**

***

Το σημερινό ευαγγέλιο μιλάει για την ύψιστη μορφή

αγάπης: την αγάπη για τους εχθρούς.
Ο Κύριος Ιησούς έδωσε την εντολή - **όχι συμβουλή**
αλλά εντολή — ν’ αγαπάμε τους εχθρούς μας. Η εντολή Του αυτή δεν είναι περιστασιακή και σποραδική, όπως είχε γίνει πριν από την έλευσή Του σε κάποιες σπάνιες περιπτώσεις. Η εντολή της αγάπης για τους εχθρούς μας **τοποθετείται στην ύψιστη θέση στο ευαγγέλιο**.

Είπε ο Κύριος: «*Και καθώς θέλετε ίνα ποιώσιν υμίν οι ανθρωποι, και υμείς ποιείτε αυτοίς ομοίως*» (Λουκ. στ' 31). Αυτά είναι τα λόγια του σημερινού ευαγγελίου που μας εισάγουν στην αγάπη για τους εχθρούς μας. **Αν δε θέλετε να γίνουν εχθροί σας**
οι άνθρωποι, πρώτ’ απ’ όλα φροντίστε να μη γίνετε εσείς εχθροί τους. Αν είναι αλήθεια πως κάθε άνθρωπος σ’ αυτόν τον κόσμο έχει εχθρούς, αυτό σημαίνει πως είσαι εχθρός κάποιου. Πώς τότε απαιτείς από έναν άνθρωπο να γίνει φίλος σου, αφού είσαι εχθρός του; **Πρώτα λοιπόν**
ξερίζωσε την έχθρα από την καρδιά σου κι υστέρα να μετρήσεις τους εχθρούς σου στον κόσμο. Στο μέτρο που θα ξεριζώσεις από την καρδιά σου την πονηρή αυτή ρίζα κι αποκόψεις όλα τα κλαδάκια που πετούν απ’ αυτήν, θα βρεις και λιγότερους εχθρούς να μετρήσεις. Αν μετά θελήσεις να γίνουν φίλοι σου οι άνθρωποι, πρέπει εσύ πρώτα να πάψεις να είσαι εχθρός τους και να γίνεις φίλος τους. Όσο γίνεσαι φίλος με τους άλλους, τόσο ο αριθμός των εχθρών σου θα μειώνεται και στο τέλος θα μηδενιστεί.

Αυτό όμως δεν είναι το
κύριο θέμα. Το κύριο θέμα είναι πως **σ’**
αυτήν την περίπτωση θα έχεις φίλο σου το Θεό. Είναι πολύ πιο σπουδαίο για τη σωτηρία σου να μην είσαι εχθρός κανενός, να μην έχεις καθόλου εχθρούς. Αν είσαι εχθρός άλλων, τόσο εσύ όσο κι οι άλλοι είστε εμπόδια στη σωτηρία σου.**Όταν είσαι φίλος με τους άλλους, τότε οι**
εχθροί σου, έστω και ασυνείδητα, βοηθούν στη σωτηρία σου . Ας σκεφτόταν αλήθεια
κάθε άνθρωπος τον αριθμό των ανθρώπων
τους οποίους εχθρεύεται ο ίδιος, κι όχι εκείνους που είναι εχθροί του. Τότε το σκοτεινό πρόσωπο αυτού του κόσμου θα άστραφτε μέσα σε μια μέρα σαν τον ήλιο.

Η εντολή του Χριστού πως πρέπει να κάνουμε στους
άλλους αυτό που ζητάμε κι εμείς απ’ αυτούς είναι τόσο φυσική και τόσο σαφής και
καλή, που είναι να θαυμάζει και ν’ απορεί κανείς πως δεν έχει γίνει από παλιά
μια καθημερινή συνήθεια στους ανθρώπους. Κανένας άνθρωπος δε θέλει να τον βλάψουν οι άλλοι. Επομένως ας μη

βλάψει κι αυτός τους άλλους. Κάθε άνθρωπος θέλει να του φέρονται καλά. Επομένως ας φέρεται κι αυτός καλά στους άλλους. Κάθε άνθρωπος θέλει να του συχωρούν τις αμαρτίες του. Ας συγχωρεί κι αυτός τις αμαρτίες των άλλων. Κάθε άνθρωπος θέλει να συμπάσχουν οι άλλοι στις λύπες του και να χαίρονται στη χαρά του. Ας συμπάσχει κι αυτός με τις λύπες των άλλων κι ας χαίρεται με τις χαρές τους. Κάθε άνθρωπος θέλει ν' ακούει καλά λόγια από τους άλλους. Θέλει να τον τιμούν, να τον ταΐζουν όταν πεινάει, να τον επισκέπτονται όταν είναι άρρωστος και να τον προστατεύουν όταν τον κυνηγούν. Ας κάνει κι αυτός τα ίδια στους άλλους.

Αυτό ισχύει τόσο για τους ανθρώπους
ατομικά, όσο και για ομάδες ανθρώπων, γειτονικές φυλές, έθνη και κράτη. Αν την εντολή
αυτή την υιοθετούσαν σαν κανόνα όλες οι τάξεις, τα έθνη και τα κράτη, θα έπαυε αμέσως
κάθε κακία και σύγκρουση ανάμεσά τους, θα εξαλειφόταν κάθε έχθρα και πόλεμος. Αυτό
είναι το φάρμακο για κάθε παρόμοια αρρώστια, δεν υπάρχει κανένα άλλο.

Και συνεχίζει ο Κύριος: «*Και ει αγαπάτε τους αγαπώντας υμάς, ποία
υμίν χάρις εστί; και γαρ οι αμαρτωλοί τους αγαπώντας αυτούς αγαπώσι. και εάν
αγαθοποιήτε τους αγαθοποιούντας υμάς, ποία υμίν χάρις εστί; και γαρ οι
αμαρτωλοί το αυτό ποιούσι. και εάν δανείζητε παρ' ων ελπίζετε απολαβείν, ποία
υμίν χάρις εστί; και γαρ αμαρτωλοί αμαρτωλοίς δανείζουσιν ίνα απολάβωσι τα ίσα*»
(Λουκ. στ' 32-34). Αυτό πάει να πει: **Αν
περιμένετε από τους άλλους να σας κάνουν καλό και την καλοσύνη αυτή να την
ανταμείψετε και σεις με καλό, δεν κάνετε κάτι επαινετό** . Περιμένει ο Θεός ανταμοιβή
για τη θερμότητα του ηλίου, για να δώσει εντολή στον ήλιο να λάμψει; Ή μήπως
ενεργεί από ευσπλαχνία κι αγάπη; Το ξαναλέμε πως η ευσπλαχνία είναι ενεργητική αρετή,
όχι παθητική. Αυτό το έκανε σαφές ο Θεός από τότε που δημιούργησε τον κόσμο.
Μέρα με τη μέρα από την αρχή του κόσμου ο Κύριος μοίραζε απλόχερα τα πλούσια τα
δώρα Του σ' όλα τα πλάσματά Του. Αν περίμενε πρώτα από τα πλάσματά Του να του
ανταποδώσουν κάτι, ούτε ο κόσμος ούτε ένα μοναδικό πλάσμα δε θα υπήρχε σ' αυτόν.
**Αν αγαπάμε μόνο αυτούς που μας αγαπάνε,
είμαστε έμποροι και κάνουμε ανταλλαγές. Αν κάνουμε το καλό μόνο στους ευεργέτες
μας, είμαστε οφειλέτες και επιστρέφουμε το χρέος μας** . **Η ευσπλαχνία** δεν
είναι κάποια αρετή που απλά αποπληρώνει τις
οφειλές της, αλλά που **πάντα δανείζει**.

Η αγάπη είναι αρετή που δανείζει συνέχεια **χωρίς**
να ελπίζει σε επιστροφή της οφειλής. Αν δανείζουμε εκείνους που ελπίζουμε πως
θα μας τα επιστρέψουν, *ποία ημίν χάρις*
εστί; Τί καλό κάνουμε; Μεταφέρουμε τα χρήματά μας από μια κάσα σε μιαν
άλλη, **αφού αυτό που δανείζουμε το**
θεωρούμε δικό μας, όπως κι όταν ήταν στα δικά μας χέρια.

Θα ήταν παραφροσύνη να σκεφτούμε πως με τα παραπάνω
λόγια ο Θεός μας διδάσκει να μην αγαπάμε εκείνους που μας αγαπάνε, να μην
κάνουμε το καλό σ' αυτούς που μας ευεργετούν. Θεός φυλάξοι! Αυτό που θέλει να πει, είναι πως αυτή είναι **μια κατώτερη αρετή**, που **μπορούν να την ασκήσουν ακόμα κι οι**
αμαρτωλοί. Είναι **το ελάχιστο μέτρο**
του καλού, που φτωχαίνει τον κόσμο αυτόν και περιορίζει τους ανθρώπους, τους κάνει στενόμυαλους. Ο Θεός θέλει ν' αναβιβάσει τον άνθρωπο **στα ανώτερα ύψη των αρετών**, απ' όπου θεωρεί κανείς όλα τ' αγαθά του
Θεού, όλους τους κόσμους Του, εκεί που η τρομοκρατημένη και περιορισμένη καρδιά του δούλου γίνεται απεριόριστη κι ελεύθερη **καρδιά**
του υιού και κληρονόμου. Η αγάπη προς αυτούς που μας αγαπάνε είναι μόνο **το πρώτο μάθημα** στο απέραντο βασίλειο της
αγάπης. Η ανταπόδοση του καλού σ' αυτούς που μας αγαπάνε, είναι μόνο το **στοιχειώδες σχολείο**, μπροστά στη μακρά
σειρά σπουδών στα καλά έργα. Ο δανεισμός σ' εκείνους που θα ξεπληρώσουν το χρέος τους δεν είναι ούτε καλό ούτε κακό. Είναι μόνο **το πρώτο δειλό βήμα** προς το μέγιστο καλό, που δίνει χωρίς να περιμένει
επιστροφή.

Ποιοί είναι εκείνοι που εδώ αποκαλεί αμαρτωλούς ο
Θεός; Πρώτα είναι **οι ειδωλολάτρες**, στους οποίους δεν έχει
αποκαλυφθεί η πληρότητα του μυστηρίου της αλήθειας και της αγάπης του Θεού. Είναι αμαρτωλοί επειδή αποστράφηκαν την πρωταρχική αλήθεια και την αγάπη Του. Επειδή στη θέση του Θεού έχουν προσλάβει ως νομοθέτη αυτόν τον κόσμο, που τους διδάσκει πως πρέπει ν' ανταποδίδουν αγάπη μόνο σ' αυτούς που τους αγαπάνε, να ευεργετούν μόνο εκείνους από τους οποίους δέχονται το καλό. Το μέγα μυστήριο της αλήθειας και της αγάπης του Θεού αποκαλύπτεται μέσω του Κυρίου Ιησού Χριστού, τώρα μάλιστα με πολύ μεγαλύτερη ενάργεια και λαμπρότητα απ' ότι στην αρχή της δημιουργίας. Αρχικά αποκαλύφθηκε μέσω του Ιουδαϊκού λαού. Απ' αυτούς, αν κι όχι μόνο γι' αυτούς, αλλά για όλους τους λαούς της γης.

Όπως ο Θεός προετοίμασε τους

Ιουδαίους χιλιάδες χρόνια για να κατανοήσουν και να δεχτούν **την πλήρη αποκάλυψη του μυστηρίου**, με
το Νόμο και τους προφήτες Του, έτσι κι ο Κύριος χρησιμοποιεί εδώ τη λέξη «αμαρτωλοί»
για άλλους λαούς, που έχουν βυθιστεί στην ειδωλολατρεία. Με την λέξη «αμαρτωλοί»
όμως και μάλιστα μεγαλύτεροι αμαρτωλοί από τους ειδωλολάτρες, εννοεί κι όλους εκείνους στους οποίους αποκαλύφθηκε το μέγα μυστήριο της αλήθειας και της αγάπης
αλλά δεν έμειναν πιστοί σ' αυτό, παρά
ξαναγύρισαν στο κατώτερο επίπεδο του αγαθού, «*ώσπερ κύων επιστρέψας επί το ίδιον εξέραμα*» (Β' Πέτρ. β' 22). Κι
υπάρχουν πολλοί τέτοιοι ανάμεσά μας, **χριστιανοί**
κατ' όνομα, που με τα έργα τους φανερώνονται οι πιο πρωτόγονοι ειδωλολάτρες.

Τί όφελος έχουμε αν
αγαπάμε αυτούς που μας αγαπούν και κάνουμε το καλό σ' εκείνους που μας ευεργετούν;
Δεν επιστρέφουμε στη θέση του αυτό που λάβαμε; Την ανταπόδοσή μας την λάβαμε.
Έπαινος αξίζει στα έργα που, σε μικρή
κλίμακα, μοιάζουν στα έργα της αγάπης του Θεού.

«*Πλην αγαπάτε τους εχθρούς υμών και αγαθοποιείτε και δανείζετε μηδέν απελπίζοντες, και έσται ο μισθός υμών πολύς, και έσεσθε υιοί υψίστου, ότι αυτός χρηστός εστιν επί τους αχαρίστους και πονηρούς, γίνεσθε ουν οικτίρμονες, καθώς και ο πατήρ υμών οικτίρμων εστί*» (Λουκ. στ' 35-36). **Αυτά είναι τα ύψη στα οποία θέλει ο Θεός να εξυψώσει τους ανθρώπους.**
Αυτή ήταν μια διδαχή ανήκουστη πριν από την έλευσή Του. Αυτό είναι το ύψος της αξίας
του ανθρώπου, που ούτε κι ο μεγαλύτερος σοφός στην ιστορία του κόσμου δεν είχε ονειρευτεί ως τότε. Κι αυτή είναι η αγάπη του Θεού για τον άνθρωπο, που αλλοιώνει την καρδιά του ανθρώπου και την μετατρέπει σε ποταμό δακρύων.

Αγαπάτε τους εχθρούς υμών. **Δε λέει «*μην ανταποδίδετε κακό στο κακό*»**.
Αυτό δεν είναι σπουδαίο πράγμα. **Αυτό**
είναι απλά ανοχή. Ούτε και λέει «*αγαπάτε*
εκείνους που σας αγαπούν».

Αυτή είναι μόνο **παθητική αγάπη.** Ο Χριστός λέει αγαπάτε
τους εχθρούς υμών. Όχι απλά να τους ανέχεστε, όχι να είστε παθητικοί, αλλά να τους αγαπάτε. Το ξαναλέμε και πάλι, πως η αγάπη είναι ενεργητική αρετή.

Η αγάπη για τους εχθρούς δεν είναι αφύσικη; Η αντίρρηση αυτή προβάλλεται πολύ έντονα **από τους μη χριστιανούς**. **Δε βλέπουμε πως πουθενά στη φύση δεν υπάρχει παράδειγμα αγάπης για τους εχθρούς, παρά μόνο αγάπης για τους φίλους;** Αυτή είναι λοιπόν **αιτία αμφισβήτησης**. **Τι έχουμε ν' απαντήσουμε σ' αυτό;**

Πρώτ' απ' όλα **η πίστη μας αναγνωρίζει δύο φύσεις: μία άφθαρτη, φωτεινή και άτρεπτη στο κακό από την αμαρτία**, σαν κι αυτήν που είχε ο Αδάμ στον παράδεισο· κι άλλη μια **διεστραμμένη, σκοτεινή κι επιρρεπή στο κακό και την αμαρτία**, σαν κι αυτήν που αντιμετωπίζουμε διαρκώς σ' αυτόν τον κόσμο.

Στον κύκλο της πρώτης φύσης, η αγάπη για τους εχθρούς είναι απόλυτα φυσική. Στη φύση αυτή η αγάπη είναι σαν τον αέρα που ανασαίνουν όλα τα πλάσματα και ζουν. Αυτή είναι η αληθινή φύση που δημιούργησε ο Θεός. Απ' αυτήν η θεϊκή αγάπη λάμπει στη φύση μας όπως οι ακτίνες του ήλιου μέσα από τα σύννεφα. Οτιδήποτε στη γη έχει αληθινή αγάπη, προέρχεται από την αγάπη αυτή.

Στον κύκλο της δεύτερης, της επίγειας φύσης, η αγάπη για τους εχθρούς είναι σπάνια και θα μπορούσε να θεωρηθεί αφύσικη. **Δεν είναι πραγματικά αφύσικη**. Σε σχέση με την επίγεια φύση μας είναι στην ουσία **υπερφυσική** ή, καλύτερα, **προ-φυσική**, καθώς η αγάπη φτάνει στην αμαρτωλή φύση μας από την πρωταρχική, αναμάρτητη κι αθάνατη φύση που προϋπήρχε της δικής μας.

Η αγάπη για τους εχθρούς είναι τόσο **σπάνια** ώστε θα μπορούσε να κληθεί αφύσικη, **λένε άλλοι αντιρρησίες**.
Αν τα πράγματα είναι έτσι, τότε και το μαργαριτάρι είναι αφύσικο, όπως και το διαμάντι κι ο χρυσός. Αυτά είναι όλα σπάνια αντικείμενα. Ποιός όμως μπορεί να τα ονομάσει αφύσικα; Όπως υπάρχουν φυτά που ευδοκιμούν μόνο σε μία περιοχή, έτσι γίνεται και με το σπάνιο αυτό φυτό, τη σπάνια αυτή αγάπη. Φυτρώνει κι αναπτύσσεται μόνο στην Εκκλησία του Χριστού. Για να πειστεί κάποιος από τα πολυάριθμα παραδείγματα

του φυτού αυτού και του κάλλους του, πρέπει να διαβάσει τους **βίους των αποστόλων του Χριστού, των πατέρων και των ομολογητών της χριστιανικής πίστης, των μαρτύρων της μεγάλης αλήθειας κι αγάπης του Χριστού**.

Μια **τρίτη ομάδα αντιρρησιών** ισχυρίζεται πως αν δεν είναι αδύνατη, η αγάπη αυτή είναι τουλάχιστο **εξαιρετικά δύσκολη**.
Είναι αλήθεια πως **δεν είναι εύκολη**, κυρίως **για εκείνον που διδάσκεται την αγάπη μακριά από το Θεό, από τον οποίο ενισχύεται και τροφοδοτείται η αγάπη αυτή**.
Πώς όμως δεν μπορούμε ν' αγαπήσουμε αυτούς που αγαπάει ο Θεός; Ο Θεός δεν αγαπά περισσότερο εμάς απ' όσο αγαπά τους εχθρούς μας και μάλιστα όταν είμαστε εχθροί άλλων. Ποιός από μας μπορεί να ισχυριστεί πως δεν υπάρχει κανένας στον κόσμο που να τον αποκαλεί εχθρό του; Αν ο ήλιος του Θεού ζέσταινε κι η βροχή έπεφτε μόνο σ' εκείνους που κανένας δεν τους λογάριαζε εχθρούς του, δύσκολα θά 'φτανε κάποια ακτίνα στη γη ή θά 'πεφτε κάποια σταγόνα βροχής στο χώμα. Ο άνθρωπος φορτώνεται από μόνος του μεγάλο φορτίο έχθρας. **Η αμαρτία δημιουργεί φόβο στον άνθρωπο**. **Κι ο φόβος αυτός με τη σειρά του τον κάνει να υποπτεύεται εχθρούς σ' όλα τα πλάσματα γύρω του**. Ο Θεός όμως είναι αναμάρτητος κι άφοβος κι επομένως δεν υποπτεύεται κανέναν, αλλά τους αγαπά όλους. Μας αγαπά τόσο πολύ ώστε, όταν μας κυκλώνουν εχθροί χωρίς να φταίμε σε τίποτα, πρέπει να πιστεύουμε πως αυτό **γίνεται σε γνώση Του και για το καλό μας**.

Ας είμαστε δίκαιοι. Ας ομολογήσουμε πως **οι εχθροί μας μάς βοηθούν πολύ στην πνευματική μας πορεία**. Αν δεν υπήρχε έχθρα στους ανθρώπους, πάρα πολλοί από εκείνους που ευαρέστησαν στο Θεό δε θα είχαν γίνει φίλοι Του. Ακόμα κι η έχθρα του σατανά μπορεί να βοηθήσει εκείνους που είναι ζηλωτές των ιερών πραγμάτων του Θεού και της ψυχικής τους σωτηρίας. Ποιός ήταν περισσότερο ζηλωτής των ιερών του Θεού πραγμάτων ή είχε μεγαλύτερη αγάπη για το Χριστό από τον απόστολο Παύλο; Ο ίδιος απόστολος όμως λέει πως **επέτρεψε ο Θεός στο διάβολο να του πειράξει**, όταν του αποκαλύφθηκαν πολλά μυστήρια: «*Και τη υπερβολή των αποκαλύψεων*

ίνα μη υπεραίρομαι, εδόθη μοι σκόλοψ τη σαρκί, άγγελος σατάν, ίνα με κολαφίζη ίνα μη υπεραίρομαι» (Β' Κορ. ιβ' 7).

Όταν ο διάβολος ο ίδιος χωρίς να το θέλει βοηθάει τον άνθρωπο, πώς δεν μπορούν οι άνθρωποι να βοηθούν το συνάνθρωπό τους, που είναι οπωσδήποτε λιγότερο εχθρός από τους δαίμονες; Θα τολμούσε να πει κανείς πως **οι φίλοι του ανθρώπου ζημιώνουν περισσότερο την ψυχή του από τους εχθρούς του**. Ο ίδιος ο Κύριος είπε πως «*εχθροί του ανθρώπου οι οικιακοί αυτού*» (Ματθ. ι' 36). **Εκείνοι που ζουν κάτω από την ίδια στέγη μαζί μας, που ενδιαφέρονται πολύ για τις σωματικές ανάγκες και τις ανέσεις μας, συχνά γίνονται εχθροί της σωτηρίας μας. Η αγάπη κι η φροντίδα τους δε στοχεύει στην ψυχή αλλά στο σώμα μας. Πόσοι γονείς δεν έχουν κάνει ανυπολόγιστη ζημιά στις ψυχές των γιων τους κι αδέρφια στ' αδέρφια τους, καθώς και σύζυγοι στους συζύγους τους; Κι όλ' αυτά από αγάπη!**

Η πραγματικότητα αυτή που διαπιστώνεται καθημερινά είναι μια ακόμα αιτία για να μας κάνει να μη δοθούμε ολοκληρωτικά στην αγάπη προς τους συγγενείς και τους φίλους μας, ούτε και να μειώσουμε την αγάπη προς τους εχθρούς μας. Είναι ανάγκη να το ξαναπούμε, πως συχνά, πολύ συχνά, οι εχθροί μας είναι στην ουσία πραγματικοί φίλοι; **Οι τρόποι που χρησιμοποιούν για να μας αναστατώσουν, μας βοηθούν**. **Οι τρόποι με τους οποίους μας απορρίπτουν, υπηρετούν τη σωτηρία μας**. **Οι τρόποι με τους οποίους πιέζουν την εξωτερική, τη φυσική ζωή μας, μας ωθεί ν' αποσυρθούμε μέσα μας, στον εαυτό μας, να βρούμε την ψυχή μας και να ζητήσουμε από το Θεό να τους σώσει**. **Οι εχθροί μας είναι πραγματικά εκείνοι που μας σώζουν από την καταστροφή που μας ετοιμάζουν αθέλητα οι οικείοι μας, που φροντίζουν το σώμα μας σε βάρος της ψυχής μας και χαλαρώνουν το χαρακτήρα μας**.

Αγαθοποιείτε και δανείζετε μηδέν απελπίζοντες, λέει ο Κύριος. Αγαθοποιείτε, κάνετε το καλό σ' όλους τους ανθρώπους αδιάκριτα, είτε σας αγαπούν είτε όχι. Ακολουθήστε το παράδειγμα του Θεού που τους ευεργετεί όλους, είτε φανερά είτε κρυφά. Αν η

ευεργεσία
σας δε θεραπεύει το μίσος του εχθρού σας, πολύ λιγότερο θα το θεραπεύσει η
έχθρα σας. **Γι' αυτό κάνετε το καλό ακόμα**
και σε κείνους που ούτε το ζητούν ούτε το περιμένουν από σας. Δανείζετε
όλους εκείνους που σας ζητούν. **Δανείζετε**
όμως σα να δίνετε, σα να επιστρέφετε κάτι που ανήκει σε άλλον, όχι κάτι δικό
σας. Λέει ο **όσιος Πέτρος ο Δαμασκηνός**:
«***Ελεήμων***
άνθρωπος είναι εκείνος που δίνει, χαρά στους άλλους μ' αυτά που ο ίδιος έλαβε από
το Θεό: ψωμί, φαγητό, εξουσία, ένα λόγο προσευχής· που λογαριάζει τον εαυτό του
οφειλέτη, αφού έλαβε παραπάνω απ' όσα χρειάζεται. Μέσω του αδελφού του είναι σα
να του ζητάει ο Θεός και γίνεται έτσι οφειλέτης του».

Αν ο εχθρός δε δεχτεί την
ευεργεσία σου, δε σ' εμποδίζει μ' αυτό από το να συνεχίσεις να του δίνεις. Ο
Κύριος είπε, «*προσεύχεσθε υπέρ των επηρεαζόντων*
υμάς και διωκόντων υμάς» (Ματθ. ε' 44). Κάνε και συ λοιπόν **προσευχή για τους**
εχθρούς σου, ευεργέτησέ
τους. **Αν ο εχθρός σου δε δεχτεί κάποιο**
είδος καλοσύνης ή εξυπηρέτησης από μέρους σου, ο Θεός θα δεχτεί την προσευχή που
θα κάνεις γι' αυτόν. **Ο Θεός θα**
μαλακώσει την καρδιά του και θ' αλλάξει τη διάθεσή του για σένα . Δεν είναι
τόσο δύσκολο στο Θεό να κάνει έναν εχθρό φίλο, όσο φαίνεται στους ανθρώπους. Αυτό
είναι ίσως αδύνατο στους ανθρώπους, μα δυνατό στο Θεό. Εκείνος που ξανακάνει την
παγωμένη γη εύφορη κοιλάδα, όπου αναπτύσσονται πανέμορφα λουλούδια, μπορεί να
λιώσει και τον πάγο της έχθρας της ανθρώπινης καρδιάς και να κάνει να ευδοκιμήσουν
σ' αυτήν τα ευωδιαστά λουλούδια της φιλίας.

Βέβαια, το σπουδαιότερο
πράγμα δεν είναι να γυρίσει ο εχθρός σου και να γίνει φίλος σου χάρη στην
καλοσύνη σου, αλλά **να μη χάσει την ψυχή**
του λόγω του μίσους του για σένα. Περισσότερο πρέπει να προσεύχεται κανείς
γι' αυτό το τελευταίο, παρά για το πρώτο. **Για**

τη δική σου σωτηρία δεν παίζει κανένα ρόλο αν σ' αυτή τη ζωή έχεις περισσότερους φίλους ή εχθρούς. Παίζει πολύ σπουδαίο ρόλο όμως το να μην είσαι εχθρός κανενός, αλλά να είσαι φίλος με όλους με την καρδιά σου, με τις προσευχές και τις σκέψεις σου.

Αν το κάνεις αυτό, η **ανταπόδοσή** σου θα είναι μεγάλη. Από ποιόν; Σε κάποιο βαθμό ίσως από τους ανθρώπους, κυρίως όμως από το Θεό. **Τί είδους ανταπόδοσή θα έχεις; «*Έσεσθε υιοί του Υψίστου*», θ' αξιωθείτε ν' αποκαλέσετε το Θεό «*Πατέρα*», «*και ο πατήρ σου ο βλέπων εν τω κρύπτω, αποδώσει σοι εν τω φανερώ*»** (Ματθ. στ' 6). Αν δε γίνει σήμερα αυτό, θα γίνει αύριο. Αν όχι αύριο, τότε στο τέλος του κόσμου, ενώπιον αγγέλων και ανθρώπων.
Ποιά μεγαλύτερη ανταπόδοση θα μπορούσαμε να περιμένουμε από το να κληθούμε παιδιά του Υψίστου, να ονομάζουμε τον Ύψιστο Πατέρα μας;

Προσέξτε. Ο ένας και μοναδικός Υιός του Υψίστου είναι ο Κύριος Ιησούς. Έως τώρα μόνο Αυτός ονόμαζε το Θεό Πατέρα Του. Και τώρα **την ίδια τιμή υποσχέθηκε ο Θεός σ' εμάς, τους αμαρτωλούς και παραστρατημένους**. **Τί σημαίνει η τιμή αυτή για μας; Πώς θα είμαστε μαζί Του στην αιωνιότητα** (βλ. Ιωάν. ιδ' 3), **κοντά στη δική Του δόξα, όπου βασιλεύει χαρά χωρίς τέλος**. Σημαίνει πως η αγάπη του Θεού Πατέρα θα είναι πάντα μαζί μας. Ακόμα κι όταν διερχόμαστε όλες τις δοκιμασίες και τις δυσκολίες σ' αυτή τη ζωή, όλα θ' αντιστραφούν και θα καταλήξουν στο καλό μας. Σημαίνει πως όταν πεθάνουμε δε θα παραμείνουμε στον τάφο, αλλά θ' αναστηθούμε, όπως Εκείνος αναστήθηκε εκ νεκρών. Σημαίνει πως σ' αυτή τη γη τοποθετηθήκαμε προσωρινά. Στο σπίτι του ουράνιου Πατέρα μας όμως μας περιμένει κάλλος αθάνατο, τιμή και δόξα.

Θα μπορούσαμε ν' απαριθμήσουμε όλα τ' αγαθά που περιμένουν έναν ορφανό αν τον υιοθετήσει κάποιος επίγειος βασιλιάς; Είναι αρκετό να πούμε πως το ορφανό αυτό το υιοθέτησε ένας βασιλιάς κι όλοι θα καταλάβουν πόσα αγαθά θ' απολαύσει το ορφανό αυτό. Η δική μας υιοθεσία δεν έγινε από ανθρώπους αλλ' από το Θεό, αφού θα γίνουμε υιοί του Υψίστου, του Οποίου Υιός είναι ο ίδιος ο Κύριος Ιησούς. Θα γίνουμε υιοί του αθάνατου

Βασιλιά, του Βασιλιά των βασιλιάδων. Μας υιοθετεί ο Θεός όχι για χάρη μας, αλλά **για χάρη του Μονογενούς Του Υιού,**
όπως λέει ο απόστολος: «*Πάντες γαρ υιοί Θεού*
εστε διά της πίστεως εν Χριστώ Ιησού» (Γαλ. γ' 26). Ο Χριστός μας
υποδέχεται σαν αδελφούς Του. Ο Θεός Πατέρας επομένως μας δέχεται σαν υιούς Του.

Στην πραγματικότητα δεν
υπάρχει περίπτωση να μας αξίζει να λεγόμαστε «υιοί του ζώντος Θεού». **Είναι αστείο και να σκεφτούμε ακόμα πως θα**
μπορούσαμε με οποιοδήποτε έργο μας, ακόμα κι αν ασκούσαμε τη μεγαλύτερη αγάπη για
τον εχθρό μας, ν' αξίζαμε ν' ανταμειφθούμε με αυτό που υποσχέθηκε ο Κύριος Ιησούς
στους πιστούς δούλους Του. Αν δίναμε όλα τα υπάρχοντά μας στους φτωχούς, αν νηστεύαμε όλες τις μέρες της ζωής μας κι αν στεκόμασταν στην προσευχή σαν αναμμένες
λαμπάδες ως το τέλος του χρόνου· αν χωρίζαμε πνευματικά το πνεύμα από το σώμα μας, σα νά 'ταν ψυχρή πέτρα κι αν η ψυχή μας ήταν απαθής προς τον υλικό κόσμο· αν
αφήναμε τον εαυτό μας να τον φτύνουν και να τον ποδοπατούν όλοι οι άνθρωποι ή ακόμα
κι αν παραδινόμασταν τροφή στα πεινασμένα θηρία· **ακόμα κι αν τα κάναμε όλ' αυτά, δε θα ήταν παρά μια απειροελάχιστη τιμή**
για όλα τ' αγαθά, τη δόξα και την ανέκφραστη ευφροσύνη που συνοδεύουν την
υιοθεσία του Θεού. Δεν υπάρχει ευσπλαχνία στη γη ούτε αγάπη στο θνητό
άνθρωπο που θα μπορούσε να τον αξιώσει να γίνει «υιός Θεού», αθάνατος πολίτης της
ουράνιας Βασιλείας. **Η αγάπη του Χριστού**
όμως αναπληρώνει αυτό που δεν μπορεί να κάνει ο άνθρωπος. **Ας μην ισχυριστεί κανένας μας πως μπορεί με**
τη δική του αγάπη να σωθεί, με τη δική του αξία ν' ανοίξει τις πύλες του παραδείσου για να μπει μέσα.

Η εντολή της αγάπης για τον
πλησίον επομένως, όσο μεγάλη και δύσκολη κι αν μας φαίνεται, είναι **μόλις ένα μικρό νόμισμα** που ζητάει ο
Θεός από μας για να μας φέρει πιο κοντά Του στην υπέροχη και πανένδοξη βασιλεία Του. Δε μας ζητάει να τηρήσουμε την εντολή αυτή για να κερδίσουμε με την αξία μας τη Βασιλεία και την υιοθεσία Του, αλλά μόνο να επιθυμήσουμε πάνω απ' όλα τη Βασιλεία και την υιοθεσία Του. **Από μας**

ζητάει μόνο να πιστεύουμε τα λόγια Του και να υπακούμε τον Κύριο Ιησού.

Από ποιά άποψη ο Αδάμ ήταν
άξιος για τον Παράδεισο; Από καμία. **Ο**
Παράδεισος του δόθηκε από την αγάπη του Θεού. Τί έκανε τον Αδάμ να παραμείνει στον
Παράδεισο ως την πτώση του; Η υπακοή του στο Θεό, μόνο η υπακοή του . Όταν
όμως ο ίδιος κι η σύζυγός του άρχισαν ν' αμφισβητούν την εντολή του Θεού,**και μόνο η αμφισβήτηση αυτή παραβίασε την εντολή**
κι έπεσε στη θανάσιμη αμαρτία της παρακοής.

***

Στη Νέα Κτίση ο Κύριος Ιησούς ζητάει από μας το ίδιο
πράγμα που ζήτησε από τον Αδάμ και την Εύα στον Παράδεισο: πίστη και υπακοή. **Πίστη πως**
κάθε εντολή που μας έδωσε, είναι για τη σωτηρία μας· απροϋπόθετη υπακοή σε κάθε
μία από τις εντολές Του. Μας έδωσε όλες τις εντολές, μαζί κι αυτήν για ν' αγαπάμε
τους εχθρούς μας, για νά 'χουμε πίστη στα λόγια Του και υπακοή.**Αν κάποια από τις εντολές Του δεν ήταν καλή**
και δεν υπηρετούσε τη σωτηρία μας, δε θα μας την έδινε. Εκείνος ήξερε πολύ καλύτερα
αν η εντολή αυτή ήταν φυσική ή αφύσικη, δυνατή ή αδύνατη . Το πιο σπουδαίο
πράγμα για μας είναι πως ο Θεός μας έδωσε την εντολή αυτή κι εμείς, αν θέλουμε το καλό μας, πρέπει να την τηρήσουμε. Όπως ο άρρωστος παίρνει το φάρμακο από το χέρι του γιατρού με πίστη και κάνει υπακοή, είτε το φάρμακο είναι γλυκό είτε πικρό, έτσι κι εμείς, **αδύναμοι από την αμαρτία**
και με σκοτισμένο νου, πρέπει να τηρούμε με πίστη κι υπακοή όλες τις εντολές που μας έδωσε ο καλός Ιατρός των ψυχών μας και Κύριος της ζωής μας, Ιησούς Χριστός, ο Υιός του Θεού του ζώντος.

Σ' Εκείνον πρέπει δόξα και
αίνος, μαζί με τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα, την ομοούσια και αδιαίρετη Τριάδα, τώρα και πάντα και στους αιώνες των αιώνων. Αμήν.

(Απόσπασμα από το βιβλίο «ΚΥΡΙΑΚΟΔΡΟΜΙΟ Β' –

ΟΜΙΛΙΕΣ Ε' Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς», Επιμέλεια – Μετάφραση: Πέτρος Μπότσης,
Αθήνα 2013)

Συνιστούμε ανεπιφύλακτα στους επισκέπτες της ιστοσελίδος μας το εξαιρετικό βιβλίο με τις ομιλίες του Αγ. Νικολάου Βελιμίροβιτς: